

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 570-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты турында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кертелгән «Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 570-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проектының беренче укылышта кабул итәргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе

Ф.Х. Мөхәммәтшин

Казан шәһәре,
2024 елның 11 июле
№ 2584-VI ДС

Татарстан Республикасы
Министрлар Кабинеты
тарафыннан кетрелә

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кергү хакында

1 статья

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» 2006 елның 24 июлендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2006, № 7 (I часть); 2012, № 7 (I часть); 2013, № 7; 2014, № 6 (I часть), № 6 (II часть), № 12 (II часть); Татарстан Республикасы законнары жыентыгы, 2019, № 2 (часть I); 2021, № 93 (часть I), 2022, № 57 (часть I) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) исемне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Инвалидларны эшкә алу өчен эш урыннарын квоталау һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнарны эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрен (һөнәрләрен) резервлау турында»;

2) преамбуланы үз көчен югалткан дип танырга;

3) 1 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1 статья. Инвалидларны эшкә алу өчен эш урыннарын квоталау һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнарны эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрен (һөнәрләрен) резервлау турында закон

Инвалидларны эшкә алу өчен эш урыннарын квоталау һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнарны эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрен (һөнәрләрен) резервлау турында закон Россия Федерациясе Конституциясенен, Татарстан Республикасы Конституциясенен тиешле нигезләмәләренә нигезләнә һәм федераль законнардан, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актларыннан, Татарстан Республикасы законнарыннан һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларыннан тора.»;

4) 2 статьяның 3 пунктында:

а) жиденче абзацта «күп балалы ата-аналар,» сүзлөрөннән соң «уллыкка алуучылар, опекунар (попечительләр)» сүзлөрөн өстәргә;

б) сигезенче абзацта «Чернобыль һәм башка» сүзлөрөн төшереп калдырырга;

в) тугызынчы абзацка «(элеге гражданныр бу чорда хәрби хезмәткә чакыру буенча хәрби хезмәтне үткән очракта - хәрби хезмәткә чакыру буенча хәрби хезмәтне үтү тәмамланганнан соң)» сүзлөрөн өстәргә;

г) унынчы абзацка «һәм азат ителгәннән соң бер ел дәвамында эш эзләүче затлар» сүзлөрөн өстәргә;

5) 3 статьяда:

а) 1 өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Инвалидларны эшкә алу өчен квота Татарстан Республикасы территориясендә эшчәнлек алып баручы эш бирүчеләр өчен, халыкны эш белән тәмин итү өлкәсендә дәүләт саясәтен һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан расланган методик тәкъдимнәргә ярашлы рәвештә, хезмәткәрләренң исемлектәге уртача саныннан процентлар буенча түбәндәге күләмдә билгеләнә:

1) хезмәткәрләренң саны 35 кешедән алып 100 кешегә кадәр булган, 100 кешенә кертеп, эш бирүчеләргә – хезмәткәрләренң исемлектәге уртача саныннан 2 процент күләмендә;

2) хезмәткәрләренң саны 100 кешедән артык булган эш бирүчеләргә – 3 процент күләмендә билгеләнә.

Икътисадый эшчәнлекнең төрле төрләре, Татарстан Республикасының төрле муниципаль берәмлекләре өчен инвалидларны эшкә кабул итү өчен квота күләме дифференциацияләнми.»;

б) 1¹ өлештә «хезмәткәрләренң» сүзлөрөннән соң «алдагы квартал өчен» сүзлөрөн өстәргә;

в) 1² өлешкә «хезмәткәрләренң» сүзлөрөннән соң «алдагы квартал өчен» сүзлөрөн өстәргә;

г) 2 өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Инвалидларны эшкә алу өчен билгеләнгән квотаны үтәүдән эш бирүчеләр түбәндәге очракларда азат ителә:

1) әгәр алар инвалидларның ижтимагый берләшмәләре булса;

2) Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләгән башка очракларда.»;

д) 3 нче өлеш үз көчен югалткан дип танырга;

е) 11 һәм 12 өлешләренә түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«11. Эш бирүче тарафыннан инвалидларны эшкә алу өчен билгеләнгән квотаны үтәү Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләгән тәртип нигезендә тәмин ителә:

1) инвалид белән эш урынына турыдан-туры эш бирүчедә хезмәт килешүе төзелгән очракта;

2) инвалид белән оешма арасында, шул исәптән инвалидларның ижтимагый берләшмәләре һәм алар оештырган оешмаларны да кертеп, шул исәптән хужалык

ширкәтләре һәм устав (склад) капиталы инвалидларның ижтимагый берләшмәсе (алга таба – башка оешма) кертемнәреннән торган жәмгыятьләр арасында яки инвалидларны эшкә алу өчен квота билгеләнгән эш бирүче һәм башка оешма яки индивидуаль эшмәкәр арасында төзелгән инвалидларны эшкә урнаштыру турында килешү нигезендә индивидуаль эшмәкәр белән хезмәт килешүе төзелгән очракта;

3) Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән башка очракларда.

12. Инвалидларны эшкә урнаштыру әлеге статьяның 11 өлешендәге 2 пункттында каралган инвалидларны эшкә урнаштыру турында килешүгә ярашлы рәвештә, Татарстан Республикасы территориясендә эш бирүче (аның вәкиллеге, филиалы) урнашкан урында гамәлгә ашырылырга тиеш.»;

б) 4 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4 статья. **Инвалидларны эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрен (һөнәрләр) резервлау**

1. Әлеге Законның 3 статьясындагы 2 һәм 3 өлешләрендә күрсәтелгән оешмалардан тыш, эш бирүчеләрдә инвалидларны эшкә урнаштыру өчен аеруча уңайлы булган аерым эш төрләре (һөнәрләр) резервлана.

2. Инвалидларны эшкә урнаштыру өчен аеруча уңайлы булган аерым эш төрләрен (һөнәрләр) резервлау Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.»;

7) 5 статьяда:

а) исемдә «эш урыннары» сүзләрен «аерым эш төрләрен (һөнәрләр)» сүзләренә алмаштырырга;

б) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Эш бирүчеләр тарафыннан аерым эш төрләре (һөнәрләр) Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә хезмәт һәм мәшгульлек өлкәсендә вәкаләтле органы билгеләгән социаль яклауга аеруча мохтаж гражданны эшкә урнаштыру өчен резервлана.»;

в) 2 өлештә «резервланучы эш урыннары» сүзләрен «аерым эш төрләре (һөнәрләр) буенча резервланучы эш урыннары» сүзләренә алмаштырырга, «2 һәм 3 өлешләрендә» сүзләрен «2 өлештә» сүзләренә алмаштырырга, «эш бирүче хезмәткәрләренә исемлектәге уртача саныннан» сүзләре алдыннан «алдагы квартал өчен» сүзләрен өстәргә;

г) 3 өлештә «эш урыннары» сүзләрен «аерым эш төрләрен (һөнәрләр)» сүзләренә алмаштырырга;

8) 6 статьяда:

а) 1 өлешнең 2 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2) инвалидларны башка оешма яки индивидуаль эшмәкәр белән төзелгән килешүгә ярашлы рәвештә инвалидларны эшкә алу өчен билгеләнгән квоталар хисабына башка эш бирүчеләрдәге эш урыннарына эшкә урнаштыру;»;

б) 2 өлешне түбэндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Эш бирүчеләр түбэндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) инвалидларны эшкә алу өчен квотаны үтәргә, инвалидларны һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнарны эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрән (һөнәрләрне) резервларга;

2) түбэндәгеләр турында белешмәләр булган локаль норматив актларны кабул итәргә:

инвалидларны эшкә урнаштыру өчен эш урыннары булдыру яки бүлөп бирү;

инвалидларны һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнарны эшкә урнаштыру өчен резервланган аерым эш төрләре (һөнәрләр);

3) ай саен Татарстан Республикасының халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте органнарына инвалидларны эшкә кабул итү квотасы үтәлеше турында мәгълүматны бердәм цифрлы платформада яки Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган тәртип нигезендә мондый мәгълүмат урнаштырыла ала торган башка мәгълүмати ресурсларда урнаштыру юлы белән ай саен мәгълүмат бирергә;

4) инвалидларга инвалидларны индивидуаль реабилитацияләү яки абилитацияләү программасына ярашлы рәвештә хезмәт шартлары булдыру.»;

9) 7 статьяда:

а) 1 өлештә «резервланучы эш урыннары» сүзләрен «аерым эш төрләрән (һөнәрләрне) резервланучы эш урыннары» сүзләренә алмаштырырга;

б) 2 өлештә «резервланучы эш урыннары» сүзләрен «аерым эш төрләрән (һөнәрләрне) резервланучы эш урыннары» сүзләренә алмаштырырга;

10) 8 статьяда «Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау» сүзләрен «Инвалидларны эшкә алу өчен эш урыннарын квоталау һәм инвалидларны һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар эшкә урнаштыру өчен аерым эш төрләрән (һөнәрләр) резервлау» сүзләренә алмаштырырга.

2 статья

1. Әлеге Закон 2024 елның 1 сентябреннән үз көченә керә, әлеге Законның 1 статьясының 4 пунктыннан тыш.

2. Әлеге Законның 1 статьясының 4 пункты 2025 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

**«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж
гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында»
Татарстан Республикасы Законнарына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы закон проектына
АҢЛАТМА**

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законнарына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законы проекты «Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» 2006 елның 24 июлендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнары «Россия Федерациясендә халыкны эш белән тәмин итү турында» 2023 елның 12 декабрдәге 565-ФЗ номерлы федераль законга (алга таба – Федераль закон) туры китерү максатларында эшләнган.

Федераль закон нигезендә хезмәт базарының үзгәргән чынбарлыгын чагылдыруга, дәүләт бурычларын хәл итү өчен кирәкле нәтижәле инструментлар кертүгә, Россия Федерациясә субъектларының дәүләт хакимияте органнарының халыкны эш белән тәмин итү өлкәсендә вәкаләтләрен конкретлаштыруга юнәлдерелгән нигезләмәләре каралган.

Моңа бәйле рәвештә закон проекты белән хезмәт базарында тигез шартларда ярыша алмаган һәм шуңа бәйле рәвештә эш эзләүдә кыенлыктар кичергән социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар категорияләре исемлегә төгәлләнә.

Федераль закон белән «аерым эш төрләрен (һөнәрләрен) резервлау» дигән яңа төшенчә кертелә. Моңа бәйле рәвештә Законның исемен үзгәртүгә тәкъдим ителә.

Федераль законның 38 статьясының 1 өлешендә хезмәткәрләр саны 35 кешедән артып киткән эш бирүчеләргә Россия Федерациясә субъектының норматив хокукый акты нигезендә, халыкны эш белән тәмин итү өлкәсендә дәүләт сәясәтен һәм норматив-хокукый жайга салуны гәмәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган методик тәкъдимнәргә ярашлы рәвештә, хезмәткәрләрнең уртача исемлек санының 2-4 проценты күләмендә инвалидларны эшкә алу өчен квота билгеләнә.

Татарстан Республикасында инвалидларны эшкә кабул итү өчен квота Татарстан Республикасы территориясендә эшчәнлек алып баручы эш бирүчеләр өчен хезмәткәрләрнең исемлек буенча уртача санының 2 һәм 3 проценты күләмендә билгеләнгән, бу федераль законнарда билгеләнгән нормалардан артмый.

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законнын кабул итүгә бәйле рәвештә үз көчләрен югалткан дип танылырга, туктатылып торырга, үзгәрешләр кертелергә яки кабул ителергә тиешле Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары
ИСЕМЛЕГЕ

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законнын кабул итү Татарстан Республикасы законнарын үз көчләрен югалткан дип тануны, туктатып торуны, үзгәрешләр кертүне яки кабул итүне таләп итми.

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законнын кабул итү Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының түбәндәге карарларына үзгәрешләр кертүне таләп ителәчәк:

«Эш бирүчеләрнең инвалидларны эшкә урнаштыру өчен махсус эш урыннары булдыруга чыгымнарының бер өлешен каплауга субсидияләр бирү тәртибен раслау турында» 2007 елның 5 февралендәге 32 номерлы карар;

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан оешмаларда эш урыннарын квоталау тәртибе турындагы нигезләмәне раслау турында» 2007 елның 4 маендагы 170 номерлы карар;

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан эш бирүчеләрдә эш урыннарын резервлау тәртибен раслау турында» 2007 елның 18 маендагы 194 номерлы карар.

**«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен
эш урыннары квоталау һәм резервлау турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы закон проектын
ФИНАНС-ИКЪТИСАДЫЙ НИГЕЗЛӘУ**

«Инвалидлар һәм социаль яклауга аеруча мохтаж гражданнар өчен эш урыннары квоталау һәм резервлау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законнын кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә чыгымнар таләп итмәчәк.